

Nr 15.

Av herr **Olausson**, med förslag till vissa ändringar i lagen om allmän pensionsförsäkring.

Då 1913 års riksdag antog lagen om allmän pensionsförsäkring, resultatet av mångåriga utredningar och förberedande arbeten, var tillfredsställelsen med detta beslut inom hela landet mycket allmän. Vi hade lyckats på ett utmärkt sätt lösa den svåra uppgiften att åt ålderstigna eller eljest invalida samhällsmedlemmar bereda en värdigare form av understöd än som eljest måste lämnas av fattigvården eller av enskilda.

Nu har dock, sedan lagen trätt i verksamhet, ur olika avseenden yppats, att ofullständigheter vidlåda densamma, att bestämmelser finnas däruti, som, betraktade ur synpunkten för ändamålet med hela lagen, äro synnerligen välbefogade och tyda på en berömvärd omtänksamhet från statsmakternas sida, men som likväl inom vissa lager av vårt lands befolkning icke väckt den tillfredsställelse som därmed avsetts. Det är särskilt i två avseenden som jag här nedan vill göra några erinringar och framställa förslag om ändring.

När detta lagförslag förelades 1913 års riksdag, väcktes i samband med detsamma ett avsevärt antal motioner, av vilka en stor del just berörde den bestämmelse, som, upptagen uti kommitténs förslag, uteslutits uti det kungl. förslaget, nämligen om undantagande från avgiftspensioneringen av personer, i vilkas taxering under året inberäknats förmögenhet av minst 6,000 kronor. Denna föreskrift berör just de s. k. mellanklasserna, då deras förmögenhetsställning just avses härmed. Dessa personer kunna nämligen anses i en dylik ekonomisk ställning tryggade mot att vid förlust av arbetsförmåga nödgas anlita fattigvården eller anhöriga. Enligt mitt förmenande borde dessa icke befrias ifrån skyldigheten att erlægga den s. k. grundavgiften, som hos envar skall uttagas utan avseende å hans ekonomiska ställning eller icke, men därmed anser jag det vara nog. Varför skall man tvinga sådana personer som ha över 6,000 kronor

förmögenhet att betala mera än grundavgiften? Enligt min åsikt skulle det väcka större tillfredsställelse ibland dessa, till vilka man kan räkna större delen av vår jordbrukande befolkning, om de finge stanna med att allenast erlægga grundavgift.

Vidare finner jag bestämmelsen i 10 § av lagen, däri stadgas att kommun skall bestrida åttondelen av pensionstillägget för inom kommunen mantalsskriven pensionstagare, kunna komma att drabba kommunerna ganska tungt. Då det finnes i vårt land icke så få kommuner, som redan äro i ekonomiskt hänseende avsevärt betungade, har fråga förut framkommit om nedsättning av kommunens bidrag till berörda kostnaders täckande. Såsom vi veta vunno dock sådana framställningar, som gjordes i samband med framförandet av hela lagförslaget, icke beaktande. Utom denna skyldighet för kommunerna att bestrida en del kostnader, måste ju dessa ikläda sig garanti för pensionsavgifternas erläggande.

Å min sida har jag då tänkt mig en annan möjlighet för kommun att kunna i någon mån erhålla gottgörelse för sina ifrågavarande kostnader, nämligen genom att medgiva kommun rätt att hos vederbörande pensionsstagare efter hans död ur hans efterlämnade tillgångar utfå sina för honom i meranämnda avseende havda utgifter. Denna kommunens rätt kan emellertid enligt mitt förmenande icke anses grundad på så starka skäl, att den avlidnes bröstarvingars rätt därigenom till någon del skulle trädas för nära. Endast där den avlidne ej efterlämnar bröstarvingar, skulle man kunna tänka sig att kommunen skulle kunna få en möjlighet att ur den dödes efterlämnade tillgångar till någon del utfå vad kommunen fått vidkännas för honom under hans livstid.

Under åberopande av vad jag sålunda här ovan anfört får jag hemställa,

att riksdagen ville vidtaga sådana ändringar i lagen om allmän pensionsförsäkring, att dels personer, som hava öfver 6,000 kronors förmögenhet, befrias från ytterligare avgifter än den s. k. grundavgiften och dels att kommun må äga rätt att ur en avliden pensionstagares tillgångar, där denne saknar bröstarvingar, utfå vad kommunen fått vidkännas för honom.

Stockholm den 22 januari 1915.

Carl L. Olausson.